

DERVIS DEMIRTAS

‘ALTIJD BLIJVEN VECHTEN’

Hij ziet eruit als een bokser. En ja, hij wás het ook. Dervis Demirtas is geen stereotype ceo. Nu runt deze Koerdische Nederlander Medical-X, een bedrijf gespecialiseerd in medische simulatie. ‘Geef nooit op.’

Op het bureau van een van de ingenieurs ligt een half open babypop. Vol met elektronica. Het is Nena Sim, de babyrobot waar chirurgen, trauma-artsen en verpleegkundigen wereldwijd mee trainen. De 39-jarige Dervis Demirtas – sportieve trui, spijkerbroek, kaal hoofd – begint meteen te vertellen.

Over hoe lastig het is om alle elektronica en software in die kleine baby te krijgen. Over de steeds verdergaande wensen van artsen. Hoe ze ook een oorkanaal, urineweg en heupafwijking hebben nagemaakt.

Hier op het kleine kantoor in Rotterdam wordt voortdurend geëxperimenteerd, geïnnoveerd. De vijftien ingenieurs puzzelen, berekenen en prutsen. Regelmatig klinkt er gejuich wanneer een van de robots weer wat nieuws kan. ‘We hebben er zelfs een app voor, waarmee we onze technische succesjes delen’, bekent de ondernemer die inmiddels met koffie in de vergaderruimte zit.

De babyrobot is een paradepaardje van Medical-X, gespecialiseerd in medische simulatie, actief in dertig landen. Niet alleen robots,

maar ook tal van andere simulaties. ‘Er is niet zo heel veel concurrentie in deze sector. We zijn inmiddels *frontrunner* in de wereld’, klinkt het met lichte trots.

Hij houdt van zijn werk, de passie is duidelijk. Hij weet dat met zijn simulaties artsen beter hun werk kunnen doen ‘Door onze simulatoren kunnen we ervoor zorgen dat er minder fouten worden gemaakt en redden we indirect ook levens. Dat maatschappelijke doel is belangrijk’, zegt hij. ‘Dat geeft voldoening.’

ZACHTE G

Demirtas praat rustig, openhartig. Zijn zachte G verraadt zijn jeugd in Arnhem. Daar is hij geboren en opgegroeid in een gezin met acht kinderen. Zijn vader kwam rond zijn dertigste uit het Koerdische zuidoosten van Turkije als gastarbeider naar Nederland. Ging aan de slag in de Gazellefabriek in Arnhem, maar hij was allesbehalve een klassieke gastarbeider. In Koerdistan genoot zijn vader aanzien als *aga*, leider van een stam met meer dan tachtig dorpen, legt Demirtas uit. Nog steeds bezit de

familie veel grond en huizen daar. Zelfs een kasteel. ‘We kwamen als gezin niets tekort. Het was niet de armoede die mijn vader naar Nederland trok. Hij is met allerlei verhalen naar Nederland gelokt. Alleen de werkelijkheid viel tegen.’

‘Mijn vader achter de lopende band’, Demirtas moet lachen als hij het zegt, ‘dat past ook niet. De man heeft twee linkerhanden. En hij geeft liever leiding.’ Zijn vader hield het in de fabriek snel voor gezien. Begon te handelen, opende een restaurant en later nog eens vier. Stapte vervolgens in het textiel en ook dat werd een succes. ‘Hoe hij dat allemaal deed, ik weet het niet. Hij zag de handel gewoon.’ Ook zijn vrouw was nauw bij de zaak betrokken, benadrukt Demirtas. ‘Een slimme vrouw. En de vier jongens en vier meisjes thuis hadden echt dezelfde rechten en plichten.’

Hoe was het om als jongen van Koerdische komaf op te groeien in Arnhem?

Hij aarzelt even. Demirtas heeft helemaal geen zin in zielige verhalen. En dan steekt

'Boksen is net schaken', vindt Dervis Demirtas. 'Je moet proberen je tegenstander te slim af te zijn'

hij toch van wal over zijn jeugd in die witte wijk. 'In de pauze mochten we het schoolplein niet op. Andere ouders hadden geklaagd over 'die Turkse kinderen'. Zo ging dat in die tijd', zegt hij met een pijnlijke glimlach op het gezicht. 'Mijn zus kwam een van de onderwijzers later nog eens tegen. Die bood meteen zijn excuus aan. Ik kan het hem niet vergeven.'

En dan was er nog dat schooladvies. Stuk voor stuk kregen de kinderen Demirtas – ondanks de hoge cito-resultaten – het advies om naar lts of huishoudschool te gaan. 'Hoger onderwijs was volgens de school niet nodig, we zouden toch nooit dokter of zo worden. We moesten maar met onze handen leren werken. Dat werd letterlijk zo uitgesproken.'

Z'n ongemak is voelbaar, net als zijn verantwoordiging. Die tijd heeft hem gevormd, zegt hij nu.

SUPERNERDS

Zijn ouders hadden het er ook moeilijk mee: zij zagen het verdriet van hun kinderen. 'Toch raakten ze niet verbitterd. Integendeel. Ze keerden het om, maakten er wat positiefs van. En spoorden ons aan hard te werken, door te leren en nooit op te geven.' Met resultaat. Alle kinderen zijn goed terecht gekomen. Hij somt op: een broer en zus zijn advocaat, de anderen zijn fiscalist, kno-arts, manager. En ook hijzelf gaf niet op. Eerst de mavo, daarna de havo waar hij bijles wiskunde gaf aan leerlingen van 5 atheneum. 'Ik verdiende er een leuk zakcentje mee en wiskunde lag me wel', zegt hij met gevoel voor *understatement*. Uiteindelijk komt hij op zijn 21ste op de TU Delft terecht om er lucht- en ruimtevaarttechniek te studeren. 'Dat was wel even wennen. Ik zat ineens tussen heel ander types: de supernerds met drie pennen in hun borstzakje.'

BOKSEN

De brede Demirtas viel op. 'Ik herinner me een docent wiskunde die me tijdens zijn les voortdurend aankeek. 'Sorry, ik moet het vragen. Zit jij hier ook op de TU?' vroeg hij ineens. Je ziet eruit of je net uit de gevangenis bent ontsnapt.' Die openheid kon als student wel waarderen. Ja, hij zag eruit als een bokser en dat was hij ook. Al vanaf zijn achtste was hij daarmee bezig. Een jaar lang zelfs op professioneel niveau. 'Het was een uitlaatklep voor me. Ik hou er niet van om mensen pijn te doen, maar ik hou van het spel. Het is net als schaken. Je probeert voortdurend de tegenstander te slim af te zijn. Die uitdaging, dat vind ik mooi.'

Het gaat om het winnen?

Hij glimlacht. 'Ja, dat zit wel in mijn karakter. Ik ben graag de beste. Dat heb ik trouwens ook in mijn werk: ik baal enorm wanneer een con-

current me voor is. Dan stel ik onze eigen lancering gerust maanden uit om dan met een nog beter product te komen.'

Op de TU begint hij zich te interesseren voor medische simulatie. 'Ik had altijd interesse voor de medische wereld. En zag daar een patent voor een endoscopiesimulator. Het idee was goed, de uitvoering minder. Daar ben ik mee aan de slag gegaan.' Verder wil en mag hij er niet over uitweiden vanwege een juridisch conflict waarin hij verzeild raakte met zijn partners, zijn oude studievrienden. Hij schudt zijn hoofd. 'Ik heb er heel veel van geleerd. Ook over mensen. Misschien zou ik ze daarvoor moeten bedanken. Ze hebben me tot het uiterste gedreven, maar ik ben er weer bovenop gekomen.' Hij glimlacht fijntjes. De omzet van Medical-X schommelt inmiddels rond de 2 miljoen en hij hoopt dit jaar boven de 5 miljoen uit te komen.

U geeft nooit op?

'Precies, dat is misschien wel een rode draad. Blijven vechten, dan kom je ergens.'

Speelt uw afkomst nog een grote rol in uw leven?

'In mijn werk niet. Als je een bepaalde positie hebt verworven dan speelt dat niet meer. Ik voel me Nederlander én Koerd. Maar soms lijkt het wel of dat in Nederland niet kan. Alsof je moet wegstrepen.'

Demirtas is begaan met de Koerdische strijd. Opgegroeid met verhalen over onrecht dat het Koerdische volk is aangedaan. 'In de jaren tachtig werden mensen in Turkije nog opgepakt omdat ze Koerdisch spraken. Een oom van mijn schoonzus is verdwenen toen Erdogan aan de macht kwam. Niemand weet waar hij is.'

GEWELDLOOS

Ook zijn ouders waren politiek actief. Namen de kinderen mee naar demonstraties in Nederland. 'De geweldloze strijd, dat stond bij hen altijd voorop. Met geweld los je niets op.' Hij doelt op de Koerdische PKK, die al jaren in een bloedige strijd is verwickeld met de Turkse staat. 'Als je mensen geen politieke oplossing biedt, dan zien ze maar één alternatief. De gewelddadige strijd.'

'IK VOEL ME NEDERLANDER ÉN KOERD. MAAR DAT KAN IN NEDERLAND NIET'

Af en toe loopt hij nog mee in een pro-Koerdische demonstratie in Nederland. Hij glimlacht. 'In Nederland gaan mensen niet meer zo snel de straat op. Niets lijkt nog de moeite. Wat haalt het uit, is de gedachte. Maar ik wil toch mijn stem laten horen en niet via een tekstregel op Twitter.'

Maakt u zich zorgen over de verharding in Nederland? Over het huidige klimaat?

'We proberen ons hier op kantoor niet te veel aan te trekken van alle negativiteit. Hier in mijn bedrijf spelen kleur, afkomst en religie geen enkele rol. Maar natuurlijk weet ik dat er gediscrimineerd wordt. Ik kon vroeger ook geen enkel bijbaantje vinden. Paste nooit in het profiel.'

Eind vorig jaar won u The Other Businessman, de prijs voor de beste multiculturele ondernemer. Hoe belangrijk is dat?

'Toch wel belangrijk. Toen ik eenmaal bij de finalisten zat, wilde ik wel heel graag winnen. Ik vind het goed om een rolmodel te zijn. Om jongeren te laten zien wat je kunt bereiken.'

'Daar heb ik ook mijn ouders voor bedankt, die in de zaal zaten: ik heb mijn succes echt aan hen te danken. Ze zijn altijd achter mij en mijn broers en zussen blijven staan. Ze zijn nooit verbitterd geraakt. Mijn vader – hij is nu 77 – was zo trots. Nu ik zelf vader ben, begrijp ik dat. Dat je kinderen goed terecht komen, is toch de droom van elke ouder.' ■

Dervis Demirtas

1977 Geboren in Arnhem

1997 Studeert Aerospace engineering aan de TU Delft

2002 Eerste 'uitvinding': de endoscopie-simulator

2002 Start Deltatech

2010 Managing director van Epona Medical

2016 Ceo van Medical-X (voortzetting van Epona Medical)

Dervis Demirtas is getrouwd en heeft een zoon van 4